

L5a – avalanština

Nápověda: Slovosled ve větě pevný je

Lingvistická logická úloha. Je třeba odhalit významy slov a základní gramatická pravidla.

Avalanština je aglutinační jazyk s gramatikou inspirovanou zejména ugrofinskými jazyky. Má pevný slovosled se slovesem na konci (*merhúz-la biri = Toto je šifra*).

Slova jsou gramaticky modifikována příponami. I předložky se v avalanštině vyjadřují příponami, od základu slova oddělenými pomlčkou (*ketion = hora, ketion-lyt = pod horou*)

Množné číslo se vyjadřuje přípomou **-uk** (*apastérz = účastník, apastérzuk = účastníci*)

Je-li podstatné jméno ve větě předmětem (odpovídá zhruba 4. pádu v češtině), dostává příponu **-ad** (*apastérzuk hozlánkad firserai = Účastníci běží Lavinu*)

Přípona **-ba** za podstatným jménem značí ukazovací zájmeno (*merhúz = šifra, merhúz-ba = tato šifra*)

Avalanština nepoužívá interpunkci. Otázka se tvoří přidáním přípony **-kis** ke slovesu (*merhúz-ba mankue biri = Tato šifra je těžká, merhúz-ba mankue biri-kis = Je tato šifra těžká?*)

Předpona **dio-** odpovídá obecnému tázacímu zájmenu – jaký, který atd. Vždy se pojí s tázací příponou **-kis** (*dio-merhúz mankue biri-kis = Jaká šifra je těžká?*)

Přípona **-érz** za slovesem značí konatele děje (*sidvoniri = organizovat, sidvoniérz = organizátor*)

Pro vyjádření ženského rodu použijeme přípona **-ann** (*sidvoniérz = organizátor, sidvoniérzann = organizátorka*) Tato přípona se užívá i tam, kde bychom to v češtině nečekali (*baš = syn, bašann = dcera*)

V avalanštině neexistují přivlastňovací zájmena, místo toho přidáte ke vlastněnému objektu příponu **-ke** (*um = já, um baš-ke = můj syn*) Přivlastňovací přípona se užívá i pro genitivní vazbu (*hozlánk sidvoniérz-ke = organizátor Laviny*)

Jak je u aglutinačních jazyků zvykem, přípony se mohou řetězit za sebe (*um bašannuk-ke-ba-pot = s těmito mými dcerami*)

Slovesa v přítomné, minulém a budoucím čase mají koncovku **-ri**, **-rami** a **-rofi**. V množném čísle jsou přípony **-rei**, **-ramei** a **-rofei** (*um hozlánkad firserami = běžel jsem Lavinu*)

Kompletní slovník:

baš	syn	apasteri	účastnit se	mankue	těžký	-ann	ženský rod
falaš	strom	biri	být	sellive	hezký	-ad	předmět ve větě
hozlánk	lavina	dabori	vymyslet			-ba	ukazovací zájmeno
mereš	počasí	damseri	mít rád			dio-	tázací zájmeno
merhúz	šifra	etangeliri	zachránit			-érz	konatel děje
ketion	hora	firseri	běžet			-ke	přivlastňovací přípona
krešnylt	obálka	sidvoniri	organizovat			-kis	tázací přípona
sams	pes					-lyt	pod
um	já					-pot	s
						-uk	množné číslo
						-wi	na
						-zát	po

Závěrečná věta v překladu zní: *Který pes zachraňuje účastníky pod lavinou?* a heslo je tudíž **BERNARDYN**.